

Ομιλία
του Πρωθυπουργού
Κώστα Σημίτη
στη Σύνοδο της Κεντρικής Επιτροπής
του ΠΑΣΟΚ

10 Φεβρουαρίου 1996

1. Αυτή τη συνεδρίαση μας, την πρώτη σύνοδο της Κ.Ε. μετά την εκλογή μου ως πρωθυπουργού δεν την παρακολουθούν μόνον οι αδηφάγες κάμερες των Μέσων Ενημέρωσης. Την παρακολουθεί ολόκληρη η ελληνική κοινωνία. Και δεν την παρακολουθεί με τη συνήθη επιπόλαιη περιέργεια, το συνηθισμένο μικροπολιτικό ενδιαφέρον. Μα με πραγματική αγωνία. Περιμένουν από εμάς τώρα να επιβεβαιώσουμε όσα υποσχεθήκαμε στην κοινωνία και στην μεγάλη παράταξη που εκπροσωπούμε. Να επιβεβαιώσουμε την μεγάλη υπόσχεση που δώσαμε όχι με λόγια, μα με τις άψογες, ενωτικές διαδικασίες εκλογής πρωθυπουργού και σχηματισμού κυβέρνησης.

Εκείνες τις ώρες, με όλα τα βλέμματα στραμμένα πάνω μας, στείλαμε ένα μήνυμα: ενότητας, ευθύνης, ανανέωσης και νίκης.

Εμπνεύσαμε - όχι ο νέος πρωθυπουργός μόνον, όχι η νέα κυβέρνηση μόνον, όλοι μαζί - την ελπίδα μιας καινούργιας αρχής. Είναι βέβαιο: Ένας κόσμος ολόκληρος, που αμφέβαλε, που φοβόταν ότι θα αποδειχθούμε ανίκανοι να διασφαλίσουμε στην κρίσιμη στιγμή τη συνέχεια, την ανανέωση και την προοπτική, ένας κόσμος που είχε σταθεί πλάϊ μας σε δύσκολες μάχες μα και ένας άλλος κόσμος που είχε αρχίσει να αποσύρεται αποκαρδιωμένος - ο κόσμος αυτός, όλος, έστρεψε το βλέμμα σ' εμάς με ανανεωμένο ενδιαφέρον, ελπίδα και εμπιστοσύνη.

Αναλάβαμε, έτσι, όλοι μαζί ένα χρέος: αυτή την ελπίδα και την εμπιστοσύνη να μην την διαφεύσουμε. Να την δικαιώσουμε.

Είναι αλήθεια ότι η κρίση της Ίμια άφησε μια πικρή γεύση στην κοινή γνώμη, και ότι κάποια ενδεχόμενα λάθη στους χειρισμούς μας και κυρίως η κακή εικόνα δημόσιων διαφωνιών, ανεύθυνων δηλώσεων και κακής συνεννόησης που εκπέμψαμε αμέσως μετά, τραυμάτισαν αυτές τις ελπίδες των πρώτων ημερών. Οφείλουμε γρήγορα να επουλώσουμε το τραύμα. Να αποδείξουμε ότι αξίζουμε την εμπιστοσύνη με την οποία η χώρα μας περιέβαλε. Και μπορούμε, εύκολα, να επουλώσουμε το όποιο τραύμα. Δεν απογοητεύσαμε, άλλωστε, την εμπιστοσύνη των πολιτών και την εντολή του έθνους, ούτε στις ώρες τις δύσκολες, τις ώρες της κρίσης. Η κοινή γνώμη, παρά τα νέφη μιάς ανεύθυνης, υστερικής σχεδόν και υστερόβουλης ασφαλώς, εθνοκαπηλικής προπαγάνδας, βλέπει τώρα καθαρά. Γνωρίζει ότι τις ώρες εκείνες σταθήκαμε με ευθύνη και τόλμη στην προάσπιση του εθνικού συμφέροντος. Και πράξαμε το σωστό.

Κάποιοι, είναι βέβαιο, περιμένουν ότι η σύνοδος αυτή θα είναι ένας παροξυσμός διαφωνιών, μιά μάχη εσωκομματικών χαρακωμάτων, μιά ανακύκλωση της ηττοπάθειας και της μεμψιμοιρίας, μια επιβεβαίωση των θρύλων περί διάστασης κόμματος και κυβέρνησης.

Ότι θα είναι, δηλαδή, η αρχή του τέλους. Του τέλους μιάς ελπίδας και μιάς ιστορικής προοπτικής.

Θα διαψευστούν, είμαι βέβαιος.

Αποδείξαμε ήδη ότι το ΠΑΣΟΚ μπορεί να ανακαλύψει την δύναμη του ελεύθερου διαλόγου, της αντιπαράθεσης των απόψεων, της διαφωνίας ακόμη, χωρίς να παρασύρεται στην αυτοκαταστροφική και διαλυτική αντιπαράθεση χωρίς αρχές, χωρίς ορίζοντα ευθύνης και κοινής προοπτικής. Και η προοπτική μας, θα το επαναλάβω και από αυτό δεν μπορούμε να κάνουμε ούτε βήμα πίσω, είναι προοπτική ενότητας, ανανέωσης και νίκης. Για το ΠΑΣΟΚ, μα και για την μεγάλη παράταξη που προσδιορίζουμε ως κεντροαριστερά, και στην οποία αναλογεί η ευθύνη να σμιλέψει το πρόσωπο της Ελλάδας για τον επόμενο αιώνα άλλος δρόμος δεν υπάρχει.

Πρέπει και σήμερα να αποδείξουμε ότι τα συλλογικά μας όργανα μπορούν επιτέλους να λειτουργούν ελεύθερα μα και υπεύθυνα. Ως τόποι δημοκρατίας, επεξεργασίας ιδεών, σύνθεσης. Όχι ως φωλιά παραγωγής μικροπολιτικού κουτσομπολιού, που χαροποιεί μια σκανδαλοθηρούσα μερίδα των Μέσων Ενημέρωσης μα απογοητεύει την κοινή γνώμη.

2. Η κοινή γνώμη ορθά αντελήφθη και με ανακούφιση δέχθηκε το μήνυμα των διαδικασιών που από αυτό εδώ το σώμα ξεκίνησαν πριν λιγότερο από ένα μήνα και απέληξαν στο σχηματισμό της νέας κυβέρνησης.

Δεν ήταν απλώς μιά διαδικαστική ρύθμιση, μιά τρέχουσα εσωκομματική διευθέτηση ρόλων. Ήταν μια στιγμή αναμέτρησής μας με το μέλλον. Ήταν η κοινή μας απόφαση να γυρίσουμε σελίδα.

Ένα κόμμα με καθοριστική ιστορικά την παρουσία του αρχηγού του, καλείτο να λύσει το ιδιαιτέρως δυσχερές πρόβλημα να εξασφαλίσει τη συνέχεια της διακυβέρνησης του τόπου, χωρίς τον ιδρυτή του παρόντα. Και το πέτυχε.

Ένα κόμμα με κεντρική θέση στο πολιτικό μας σύστημα καλείτο να δώσει δείγμα γραφής της παρουσίας του στο μέλλον, σε μια καινούργια εποχή, που έχει ήδη ανατείλει. Και έδωσε.

Καλούμαστε τώρα όλοι να αποδείξουμε ότι το ΠΑΣΟΚ μπορεί να είναι ενωμένο να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις του μέλλοντος. Όχι για να διασφαλίσει την ενότητα του κομματικού του προσωπικού, μα για να εγγυηθεί την ενότητα μιάς μεγάλης παράταξης, ενός κόσμου που αντιπροσωπεύει την αξιοπρέπεια, την δύναμη, την δικαιοσύνη,

την ανάπτυξη, τον πολιτισμό, την ανθρωπιά και την περηφάνεια της Ελλάδας.

Καλούμαστε να αποδείξουμε ότι μπορούμε να γεφυρώσουμε το χάσμα που όλο και βαθύτερο χωρίζει την κοινωνία των πολιτών από την κοινότητα των πολιτικών, το διαζύγιο κομμάτων και κοινής γνώμης, για το οποίο τόσοσ λόγος έχει γίνει, και για το οποίο έχουμε και εμείς όχι μικρό μερίδιο ευθυνών. Καλούμαστε να ξανακερδίσουμε την χαμένη τιμή, το χαμένο ηθικό κύρος της πολιτικής και την εμπιστοσύνη της κοινωνίας προς αυτήν. Κι αυτό δεν θα το πετύχουμε με λόγια. Μα επιδεικνύοντας νέο ήθος και ύφος στην κυβερνητική πράξη, την συλλογική λειτουργία, το επίπεδο του πολιτικού διαλόγου, την ειλικρίνεια και την αυθεντικότητα στην επικοινωνία.

Καλούμαστε να αποδείξουμε ότι δεν είμαστε όλοι ίδιοι, διαχειριστές της ίδιας, προδιαγεγραμμένης μάλιστα πολιτικής, με άλλο όνομα. Ότι αντιπροσωπεύουμε πράγματι μια άλλη πολιτική, όχι με μια συνθηματολογούσα επαγγελία δίχως επαφή με την πραγματικότητα, μα μ' ένα εφικτό όραμα. Το όραμα μιας κοινωνίας αλληλέγγυων πολιτών, με ισχυρούς συνεκτικούς ιστούς δικαιοσύνης, με ευρείς ορίζοντες ελευθερίας και αυτονομίας το όραμα μιας σύγχρονης, ανταγωνιστικής οικονομίας και μιας ηγεμονικής θέσης, οικονομικά μα κυρίως πολιτιστικά, στον Βαλκανικό περίγυρο.

Καλούμαστε να σχηματίσουμε το ΠΑΣΟΚ σε ένα πολιτικό οργανισμό ανοιχτό, ζωντανό, αντίστοιχο της νέας εποχής, προσανατολισμένο όχι προς το κράτος, μα προς την κοινωνία.

Καλούμαστε, τέλος, να προσδιορίσουμε και πάλι, τα νέα σύνορα, το νέο περιεχόμενο, τους νέους δεσμούς με την κοινωνία μιας κεντροαριστεράς, που δεν μπορεί πια να περιχαράκωνεται σε παλιές κομματικές πατρίδες ούτε να κυκλοφορεί στη νέα Ευρώπη με το διαβατήριο των παλιών και φθαρμένων συνθημάτων της. Σ' όλη την Ευρώπη, οι δυνάμεις της προόδου, της ισότητας, της αλληλεγγύης, αναζητούν μιά νέα πυξίδα για το ταξίδι της Κεντροαριστεράς στον επόμενο αιώνα. Στην αναζήτηση αυτή πρέπει να είμαστε μέτοχοι και πρωταγωνιστές.

Αναλάβαμε αυτό το στοίχημα. Κάποιοι το είπαν νέα μεταπολίτευση. Το βέβαιο είναι ότι είναι ένα στοίχημα που υπερβαίνει την ευθύνη σχηματισμού απλώς μιας κυβέρνησης, που θα εξαντλήσει την διετία και θα οδηγήσει νικηφόρα στην πορεία προς τις επόμενες εκλογές. Το στοίχημα που αναλάβαμε έχει πολύ ευρύτερο ορίζοντα. Και θα είμασταν κατώτεροι των περιστάσεων αν επιχειρούσαμε να το δούμε στα στενά όρια των αντιπαραθέσεων, των προσωπικών αντιδικιών, και των εσωκομματικών περιχαράκώσεων, που κληρονομήσαμε από το χθές. Δεν έχουμε το δικαίωμα να κάνουμε

πίσω. Έχουμε υποχρέωση να έχουμε ζωντανά μπροστά μας συνεχώς το μέγεθος της πρόκλησης.

3. Αναλάβουμε επίσης και προπάντων την ευθύνη να κυβερνήσουμε την Ελλάδα. Με ένα πρόγραμμα που έχει εγκρίνει ο ελληνικός λαός. Με έναν νέο τρόπο.

Πρέπει να κυβερνήσουμε αλλιώς. Αν θέλουμε να είμαστε πιστοί σε όσα στις εκλογές υποσχεθήκαμε, πιστοί στο πρόγραμμά μας. Πρέπει να αλλάξουμε για να είμαστε πιστοί στον ευατό μας.

Να αλλάξουμε τρόπο λειτουργίας. Συλλογικότητα, ευθύνη, διαφάνεια. Νέα υποσταση στα κυβερνητικά όργανα.

Να αλλάξουμε τρόπο επικοινωνίας με την κοινωνία. Ειλικρίνεια, τόλμη, αξιοπιστία.

Να αλλάξουμε ύφος διαλόγου με την αντιπολίτευση. Τομές και αναβάθμιση της λειτουργίας της Βουλής. Και δεν θα παρακολουθήσουμε ασφαλώς την αποχαλίνωση ενός ακραίου αντιπολιτευτικού, εμπρηστικού συχνά, λόγου στον οποίο παρασύρθηκε η αντιπολίτευση, υπό το κράτος προφανώς του

πανικού που προκάλεσαν τα πρώτα στοιχεία δημοσκοπήσεων και η εμπιστοσύνη της κοινής γνώμης στο νέο μας ξεκίνημα.

Να ανοίξουμε έναν καινούργιο διάλογο με τις κοινωνικές μα και τις πολιτικές δυνάμεις που χωρίς να αρνηθούμε την πολυχρωμία και την διαφορετικότητά τους, συμπίπτουν στην αναζήτηση αυτού του εφικτού οράματος, του περιεχομένου μιας αληθινά εναλλακτική πολιτικής πρότασης για την κεντροαριστερά στο τέλος του ταραγμένου μας αιώνα.

Να δώσουμε το περιεχόμενο και στην πολιτική λειτουργία. Στις σχέσεις ανάμεσά μας και στον τρόπο που συζητούμε. Στη σχέση κόμματος και κυβέρνησης. Θα πρέπει να αποκαταστήσουμε γρήγορα έναν νέο κώδικα, νέους κανόνες που διέπουν αυτή τη σχέση, την προστατεύουν και αποτρέπουν παρεξηγήσεις.

Η ζωή και ο διάλογος πρέπει να επιστρέψει θριαμβευτικά στο ΠΑΣΟΚ. Οι συνεδριάσεις μας δεν μπορεί να είναι συνοριακά επεισόδια μεταξύ όμορων και αλληλοϋποβλεπομένων φέουδων. Πρέπει να έχουν την ένταση των ιδεών που συγκρούονται, όχι των ομάδων που συνομωτούν.

Αναλάβαμε την ευθύνη να κυβερνήσουμε την Ελλάδα. Και δεν είναι δυνατόν να αφήνουμε να πλανάται η εντύπωση πως πάνω από την

ευθύνη αυτήν προτάσσουμε τα μικροσυμφέροντά μας. Πως, εν ονόματι μικροψυχιών, αφιστάμεθα του χρέους μας να κυβερνήσουμε τη χώρα. Ή πως δεν έχουμε την δύναμη να προσφέρουμε στους Έλληνες την κυβέρνηση με το κύρος, τη συνοχή, και σταθερότητα πλεύσης που οι περιστάσεις απαιτούν. Θα πρέπει όλοι να το καταλάβουμε: Δεν έχουμε περιθώριο να παίξουμε με αυτή τη νέα κυβέρνηση. Γιατί το κεφάλαιο εμπιστοσύνης που επένδυσε ο ελληνικός λαός επάνω της δεν θα μας ξαναδοθεί. Δεν θα μας δώσει κανείς δεύτερη ευκαιρία. Αυτή είναι η ευκαιρία μας. Αυτή είναι η στιγμή της συνάντησης με το μέλλον. Αν την χάσουμε, την χάνουμε οριστικά. Προσωπικά, δεν θα επιτρέψω να χαθεί. Το ΠΑΣΟΚ δεν θα το επιτρέψει.

Η σημερινή συνεδρίαση ολοκληρώνει έναν πρώτο κύκλο πολύωρων, δύσκολων, επώδυνων συχνά συλλογικών λειτουργιών, που απέληξαν όμως αισιόδοξα. Το μήνυμα που πρέπει να εκπέμπουμε σήμερα πρέπει να είναι σαφές: Στηρίζουμε την κυβέρνηση, στηρίζουμε την ελπίδα ανανέωσης, ενότητας και νίκης. Στηρίζουμε μια νέα πορεία, για ένα νέο ΠΑΣΟΚ, που θα γίνει πόλος έλξης και σημείο αναφοράς για την Ελλάδα του επόμενου αιώνα.

4. Θα συζητήσουμε ασφαλώς εδώ - και πρέπει να συζητήσουμε ελεύθερα, ανοιχτά, χωρίς μισόλογα - για την πρόσφατη κρίση της Ίμια, για τα τυχόν σφάλματα, τις ευθύνες, μα κυρίως τα συμπεράσματα, τα διδάγματα για το μέλλον.

Θα ήταν άσκοπο να εξιστορήσω και πάλι το χρονικό της κρίσης. Και θα ήταν κατώτερο των περιστάσεων να αναλωθώ στην αναζήτηση επιμέρους ευθυνών.

Θα πω απλώς ότι το δίλημμα δεν ήταν πόλεμος ή μη πόλεμος, αναμέτρηση ή ταπείνωση. Το δίλημμα ήταν αν θα μεταφέραμε την αναμέτρηση με την Τουρκική απειλή από εκείνο το πεδίο αναμέτρησης όπου έχουμε συντριπτική υπεροχή, από το πεδίο της διεθνούς νομιμότητας σε ένα άλλο πεδίο, το πεδίο της αντιπαράθεσης των όπλων. Αν θα τους επιτρέπαμε να μας παρασύρουν στην παγίδα που εκείνοι επιτηδείως έστηναν (και κάποιοι από εδώ επιπολαίως συνήργησαν) με μια εμπλοκή που ακόμη κι αν οδηγούσε σε πρώτο χρόνο σε τοπική νίκη των ελληνικών όπλων, θα οδηγούσε σε δεύτερο χρόνο σε μια διμερή διαπραγμάτευση, υπό την σκιά του αίματος και μακράν από το φως της διεθνούς έννομης τάξης, όπου τα ελληνικά όπλα είναι αήττητα. Ήταν αυτό το συμφέρον μας; Να δώσουμε τη μάχη εκεί που προκληθήκαμε και όχι εκεί όπου εμείς επιλέγουμε να την δώσουμε; Αυτό θα ήταν προδοσία αληθινή: να οδηγήσουμε την χώρα σε μια αναμέτρηση στο πεδίο που αντίπαλος επέλεξε. Τότε θα είχαν δίκιο κάποιοι να μας κατηγορήσουν για βλάβη των συμφερόντων του έθνους. Προτιμήσαμε να δώσουμε τη μάχη εκεί που το έθνος είναι ανίκητο. Και τώρα που κατακαθίζει η σκόνη, σβήνει ο απόηχος της πατριδοκάπηλης λαϊκιστικής συνθηματολογίας, όλοι βλέπουν πως

πράξαμε το σωστό. Και πως η εντύπωση μιας εθνικής ήττας μετατρέπεται στην βεβαιότητα μιας ουσιαστικής εθνικής δικαίωσης, που κάθε μέρα γίνεται ισχυρότερη.

Το πρόβλημα είναι ότι αυτήν την επιλογή, για την οποία δεν θα έπρεπε εξ αρχής να υπάρχει καμμία αμφιβολία, χρειάστηκε να την επιβεβαιώσουμε μέσα σε συνθήκες δραματικά φορτισμένες, χωρίς να είμαστε προετοιμασμένοι γι' αυτό, στο περιβάλλον μιας έντασης την οποία η κυβέρνηση κληρονόμησε χωρίς όμως να κληρονομήσει και μία σαφή εικόνα της.

Από όλες τις πλευρές, το ελληνικό δίκαιο βρίσκει σιγά - σιγά υποστηρικτές, εκείνους που ήταν αρχικά αμέτοχοι, επιφυλακτικοί και ουδέτεροι. Που θα είχαμε οδηγηθεί αν είχαμε παρασυρθεί απερίσκεπτοι σε μια εμπλοκή στην Ίμια; Και κάτι ακόμη: ας σκεφθούν όλοι γιατί βρεθήκαμε απομονωμένοι διεθνώς την ώρα της κρίσης, ποιές συνέπειες είχε η απουσία μας από το διεθνές προσκήνιο και πόσο μας στοίχισαν κάποιες επιλογές του πρόσφατου παρελθόντος. Η κυβέρνησή μας μέσα σε λίγες ημέρες ανέστρεψε κλίμα ψυχρότητας και επιφυλακτικότητας που είχε παγιωθεί τα τελευταία χρόνια. Κανείς δεν έχει λόγο να αισθάνεται "ταπεινωμένος" γι' αυτό. Το αντίθετο.

Η επιλογή μας ήταν σωστή. Ήταν η επιλογή να μην συρθούμε, μέσω μιας σύρραξης στο τραπέζι μιας ανεξέλεγκτης διμερούς διαπραγμάτευσης σε ένα πεδίο όπου οι βασικές μας δυνάμεις, το

δίκιο μας δηλαδή, οι ζωντανές μας συμμαχίες, η θέση μας στην Ευρώπη και τον κόσμο θα ήταν απούσες. Όσοι χτυπούν τα τύμπανα του πολέμου και κραυγάζουν “προδοσία” έχουν άδικο. Εκπροσωπούν την παράδοση της αφροσύνης, την παράταξη της θερμοκέφαλης πολιτικής, που εξαιτίας της η νεώτερη ελληνική ιστορία είναι σπαρμένη από βαρείες τραγωδίες, που προκλήθηκαν στο όνομα της εθνικής υπερηφάνειας. Αυτή η παράταξη κι αυτή η παράδοση δεν είναι η δική μας.

Αλλά αυτό που έχει σημασία δεν είναι το τί έγινε. Ούτε με ποιων ευθύνες και με ποιες ασυγχώρητες επιπολαιότητες παρά λίγο να οδηγηθούμε στην παγίδα της Τουρκικής προκλητικότητας. Αυτό που έχει σημασία είναι τα συμπεράσματα που οφείλουμε με σαφήνεια να εξάγουμε.

Συμπεράσματα ως προς την εθνική μας στρατηγική, πρώτα απ’ όλα.

- Ότι απέναντί μας βρίσκεται μια χώρα με “αναθεωρητική” πολιτική ως προς τις διεθνείς συνθήκες και τους κανόνες που διέπουν το καθεστώς του Αιγαίου, δεν είναι ούτε καινούργιο ούτε αναπάντεχο. Και αν το διάβημα των Τούρκων, να αμφισβητήσουν έγκυρες διεθνείς συνθήκες με τρόπο πρωτοφανή, που τους απομονώνει καθημερινά από την διεθνή κοινότητα, ξάφνιασε κάποιους, δεν θα πρέπει να ξεχνούμε πως δεν είναι παρά εκδήλωση μιας διαρκώς παρούσας απειλής. Το ερώτημα είναι τι αντιπαραθέτουμε στην απειλή αυτή.

Αναζωογόνηση ενός δυναμικού πλέγματος συμμαχιών, ερεισμάτων, ένταση της παρουσίας μας στις διεθνείς διαδικασίες, ενεργός συμμετοχή στις διαδικασίες που μορφώνουν το νέο πρόσωπο της Ευρώπης.

Ισχυρή θέση στα Βαλκάνια, δυναμική σχέση με τους Βαλκάνιους γείτονες.

Ισχυρή αποτρεπτική παρουσία.

Συντονισμένη, υπεύθυνη άσκηση εξωτερικής πολιτικής και αποτελεσματικός μηχανισμός παρακολούθησης και χειρισμού κρίσεων.

5. Η κυβέρνησή μας στα πρώτα της βήματα απέδειξε ότι έχει δυναμική νίκης. Ανέστρεψε σε μια νύχτα με την εκλογή νέου πρωθυπουργού το κλίμα, ανέτρεψε το προβάδισμα της Ν.Δ. στις δημοσκοπήσεις, κέρδισε την εμπιστοσύνη της κοινωνίας, έφερε την προσδοκία μιας νέας αρχής στον κόσμο μας.

Η δυναμική της νίκης πρέπει να επιβεβαιωθεί.

Δεν θα είναι εύκολο. Κάθε βήμα μας, κάθε μέρα μας θα είναι σκληρή.

Το ξέραμε.

Μας το επιβεβαίωσαν αυτές οι πρώτες ημέρες.

Μας το επιβεβαίωσαν:

Η ελληνοτουρκική κρίση που έσκασε σαν ωρολογιακή βόμβα εντέχνως ρυθμισμένη να εκραγεί στην πιο δύσκολη στιγμή, την ώρα των προγραμματικών δηλώσεων, πριν ακόμη η κυβέρνηση λάβει ψήφο εμπιστοσύνης.

Οι καθημερινές τριβές για τα αυτονόητα. Η αντιπαράθεση για στοιχειώδεις επιλογές. Μια εικόνα αμφισβήτησης των επιλογών της κυβέρνησης, όχι εξαιτίας αυτών καθ' αυτών των επιλογών, μα χάριν της αμφισβήτησης και μόνον.

Ο δρόμος θα είναι δύσκολος. Ας μην τον κάνουμε δυσκολότερο υποθηκεύοντας μια νέα εποχή με τις κακές συνήθειες της παλιάς.

Το συνέδριο είναι μια μεγάλη ευκαιρία που δεν πρέπει να χαθεί. Είναι, πιστεύω, καιρός να κατανοήσουμε ότι είμαστε σε ένα οριακό σημείο. Αν δεν επιτύχουμε με αφορμή το συνέδριο την επανασύνδεσή μας με ένα μεγάλο τμήμα της κοινωνίας θα ακολουθήσουμε πορεία περιθωριοποίησης.

Πιστεύω ότι πρέπει να σκεφτούμε ένα συνέδριο με ανοιχτές πόρτες. Ένα συνέδριο με το βλέμμα στραμμένο στην ελληνική κοινωνία. Ένα

συνέδριο που δεν θα αφορά μόνο τα σημερινά μέλη του κόμματος, αλλά ολόκληρο το κοινωνικό ΠΑΣΟΚ, που πρέπει εμείς να πλησιάσουμε.

Το χρέος μου - το χρέος μας - είναι να αποδείξουμε ότι το βήμα που επιχειρήσαμε με ενότητα και ευθύνη είναι αμετάκλητο. Ότι θα συνεχίσουμε. Με το ύφος και το ήθος που υποσχεθήκαμε ότι θα οδηγεί τα βήματά μας. Με την συλλογικότητα, την διαφάνεια, την ανοιχτή στην κοινωνία λειτουργία. Με μια συζήτηση, έναν διάλογο που και σήμερα θα πρέπει να αποδείξει ότι δεν είναι ο λόγος των συσχετισμών αλλά λόγος πολιτικός και υπεύθυνος.

Ήδη, ό,τι χάθηκε στη μάχη των εντυπώσεων, τις ώρες της κρίσης στην Ίμια, αναστρέφεται. Η δυναμική της νίκης είναι παρούσα. Και η νίκη θα είναι δική μας.

Έχουμε σήμερα την πρώτη σύνοδο της Κεντρικής μας Επιτροπής, μετά από τη διαδικασία εκλογής του νέου πρωθυπουργού - μια διαδικασία της κοινοβουλευτικής ομάδας που έγινε με άψογα δημοκρατικό τρόπο και συνέβαλε στη μεγάλη αποδοχή του νέου κυβερνητικού σχήματος.

Νομίζω ότι η σημερινή σύνοδος είναι πού σημαντική: Υπάρχουν οι γνωστές εξελίξεις στα εθνικά θέματα, που πρέπει να συζητηθούν. Υπάρχει επίσης η ανάγκη να συζητήσουμε τη νέα σχέση μεταξύ κυβέρνησης και κόμματος.

Σε ό,τι αφορά τις εξελίξεις στις ελληνοτουρκικές σχέσεις, ήρθε, πιστεύω, η ώρα να εξάγουμε κάποια πρώτα συμπεράσματα: Η ανανέωση της τουρκικής προκλητικότητας, μέσα μάλιστα σε ένα σκηνικό επικίνδυνης πολιτικής ρευστότητας στην Τουρκία, βρήκε τη χώρα μας χωρίς - ουσιαστικά - συμμμάχους.

Πιστεύω ότι πλέον όλοι συμφωνούμε, ότι οι ενέργειες της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ άλλαξαν το σκηνικό, μέσα σε λίγες μόνο ημέρες. Σήμερα, η κατάσταση είναι πολύ πιο ευνοϊκή για εμάς, σ' αυτό το επίπεδο.

Δεν πρέπει όμως - και σ' αυτό να είστε βέβαιοι ότι θα επιμείνω - να σπαταλήσουμε για άλλη μια φορά, τις αυξημένες δυνατότητές μας. Κινούμαστε και θα συνεχίσουμε να κινούμαστε, με περίσκεψη και αποφασιστικότητα.

Ζούμε, τα τελευταία έξη χρόνια, σ' ένα ιδιαίτερα ρευστό διεθνές περιβάλλον: Η κατάρρευση του διπολικού συστήματος, η ανάδειξη των ΗΠΑ ως της μοναδικής υπερδύναμης, τα σοβαρότατα προβλήματα έκφρασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι ανακατατάξεις στα Βαλκάνια, η ρευστότητα στην Τουρκία, είχαν δημιουργήσει ένα καθεστώς αβεβαιότητας και μία κρίση στη δική μας στρατηγική.

Από το '90 και μετά, χάσαμε πολλές ευκαιρίες να προωθήσουμε τα ελληνικά συμφέροντα: Κατά τη γνώμη μου, κλειδί για την ανάλυση της αποδυνάμωσης των ερεισμάτων της χώρας, ήταν η εμπλοκή του σκοπιανού στην εσωκομματική διαπάλη, στην κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας.

Είναι πλέον φανερό, ότι η για εσωτερική κατανάλωση πολιτική του κ. Σαμαρά, οδήγησε αρκετές ευρωπαϊκές χώρες να θεωρήσουν την Ελλάδα όχι ως παράγοντα σταθερότητας στη Βαλκανική, όπως και είναι, αλλά ως μέρος του προβλήματος.

Χάσαμε, ως χώρα, πλήθος ευκαιριών τα τελευταία χρόνια: Χάσαμε την ευκαιρία να γίνουμε ο οικονομικός οδηγός των νέων χωρών της περιοχής, και να δημιουργήσουμε έτσι ένα μεγάλο αμυντικό τόξο προς την Τουρκία.

Η αιτία, όπως είπα, πρέπει να αναζητηθεί στην για εσωκομματική κατανάλωση εξωτερική πολιτική, που εφαρμόστηκε επί Νέας Δημοκρατίας.

Η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, κατόρθωσε, μέσω του εμπάργκο, να φθάσει στην ενδιάμεση συμφωνία με τα Σκόπια - και έτσι, σήμερα, το κλίμα είναι αισθητά βελτιωμένο. Πρέπει όμως να έχουμε την τόλμη να προχωρήσουμε, με βάση τις θέσεις μας, έτσι ώστε να αρχίσουμε να κλείνουμε μέτωπα και να επαναποκτούμε ερείσματα.

Τα τελευταία γεγονότα, στις ελληνοτουρκικές σχέσεις, δείχνουν ότι η Ελλάδα πρέπει να αναζητήσει το μέγιστο των συμμαχιών και το μίνιμουμ των αντιπάλων.

Ορισμένοι, μίλησαν για “εθνική ταπείνωση”, μετά την κρίση. Πιστεύω ότι πλέον, θα έχουν αλλάξει γνώμη σχετικά με το τι αποτελεί εθνική ταπείνωση.

Η Ελλάδα βρέθηκε στη δίνη αυτής της υπόθεσης που δεν αποτελεί τίποτα περισσότερο από μία κλιμάκωση της τουρκικής επιθετικότητας, χωρίς ούτε ένα σύμμαχο. Βρεθήκαμε ένα βήμα πριν από τον πόλεμο, που σε κάθε περίπτωση θα μας οδηγούσε στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων.

Σήμερα έχουμε την εξής κατάσταση: Η χώρα απέφυγε τη σύρραξη, χωρίς την παραχώρηση ούτε ίχνους κυριαρχικού δικαιώματος μας. Επίσης, όμως, αυτή τη φορά διαθέτουμε συμμαχίες.

Οι πρώτες κινήσεις της κυβέρνησης άλλαξαν καταλυτικά το σκηνικό: Δεν θριαμβολογούμε, επειδή στην εξωτερική πολιτική δεν χωρούν συναισθηματισμοί.

Η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ αντιμετωπίζει με κάθε ψυχραιμία την κατάσταση και μέσα σε λίγες ημέρες ξεκινάμε μία μεγάλης κλίμακας διπλωματική εκστρατεία, με επίσημα ταξίδια του πρωθυπουργού και του υπουργού Εξωτερικών.

Στόχος μας, να επανέλθουμε γρήγορα και με αποτελεσματικότητα, **στην πολυδιάστατη εξωτερική πολιτική**, που πρώτος εφάρμοσε ο Ανδρέας Παπανδρέου.

Μία εξωτερική πολιτική όμως, που θα λαμβάνει υπ’ όψη της, τα εντελώς νέα δεδομένα στο διεθνές περιβάλλον.

Πρέπει επιτέλους να ξεφύγουμε από τα ιδεολογήματα της δεκαετίας του '70 και του '80. Χρειάζεται να κατανοήσουμε ότι δεν υπάρχουν μόνιμοι φίλοι και μόνιμοι εχθροί, δεν υπάρχουν φιλέλληνες και ανθέλληνες.

Υπάρχουν συμφέροντα και στρατηγικές, που πρέπει να χειριστούμε, για το καλό της χώρας.

Κόμμα - Κυβέρνηση

Είμαστε μία νέα κυβέρνηση. Μία κυβέρνηση, όπως έχω πεί, συνέχειας και ανανέωσης.

Ελπίζω με τη βοήθεια όλων και μία κυβέρνηση νίκης.

Το ΠΑΣΟΚ, που ιδρύσαμε με τον Πρόεδρο μας, τον Ανδρέα Παπανδρέου, είναι το κόμμα που στηρίζει την κυβέρνηση, σ' αυτή τη νέα φάση.

Είναι σ' όλους μας ξεκάθαρο, ότι μετά από την εκλογή μου στην πρωθυπουργία, ότι χρειαζόμαστε έναν επαναπροσδιορισμό της σχέσης κυβέρνησης - κόμματος.

Θεωρώ ότι έχουμε περάσει πια από την περίοδο, την αναγκαία, αν θέλετε, της πολιτικής ταύτισης του κόμματος με την κυβέρνηση.

Αυτό που επιζητούμε σήμερα, είναι ένα ΠΑΣΟΚ που θα στηρίζει **κριτικά** την κυβέρνηση. Θέλουμε τη στήριξη, αλλά επιζητούμε να παρέχεται κριτικά - όχι τυφλά και αυτονόητα, όπως στο παρελθόν.

Όμως, αυτή η **νέα σχέση**, προϋπόθεση, κατά τη γνώμη μου, ότι το κόμμα θα αποκτήσει και πάλι την αξιοπιστία του.

Προϋποθέτει ένα ΠΑΣΟΚ ανοικτό, συλλογικό, δημοκρατικό, σύγχρονο. Ένα ΠΑΣΟΚ που δεν υπάρχει, αυτή τη στιγμή.

Οι οργανώσεις μας φθίνουν, πολλές είναι κλειστές εδώ και χρόνια, ο μέσος όρος ηλικίας των μελών του κόμματος όλο και ανεβαίνει.

Το κόμμα μας είναι κλειστό στην κοινωνία και σε μεγάλο βαθμό έχει μεταβληθεί σε μηχανισμό νομής της εξουσίας.

Αποτέλεσμα; Συντηρητικές θέσεις, συντηρητικές πρακτικές, έλλειμμα δημοκρατίας, έλλειμμα λογικής.

Χρειαζόμαστε άμεσα, **το νέο ΠΑΣΟΚ**:

1. Αυτή τη συνεδρίαση μας, την πρώτη σύνοδο της Κ.Ε. μετά την εκλογή μου ως πρωθυπουργού, δεν την παρακολουθούν μόνον οι αδηφάγες κάμερες των Μέσων Ενημέρωσης. Την παρακολουθεί ολόκληρη η ελληνική κοινωνία. Και δεν την παρακολουθεί με τη συνήθη επιπόλαιη περιέργεια, το συνηθισμένο μικροπολιτικό ενδιαφέρον. Μα με πραγματική αγωνία. Περιμένουν από εμάς τώρα να επιβεβαιώσουμε όσα υποσχεθήκαμε στην κοινωνία και στην μεγάλη παράταξη που εκπροσωπούμε. Να επιβεβαιώσουμε την μεγάλη υπόσχεση που δώσαμε όχι με λόγια, μα με τις άψογες, ενωτικές διαδικασίες εκλογής πρωθυπουργού και σχηματισμού κυβέρνησης.

Εκείνες τις ώρες, με όλα τα βλέμματα στραμμένα πάνω μας, στείλαμε ένα μήνυμα: ενότητας, ευθύνης, ανανέωσης και νίκης.

Εμπνεύσαμε - όχι ο νέος πρωθυπουργός μόνον, όχι η νέα κυβέρνηση μόνον, όλοι μαζί - την ελπίδα μιας καινούργιας αρχής. Είναι βέβαιο: Ένας κόσμος ολόκληρος, που αμφέβαλε, που φοβόταν ότι θα αποδειχθούμε ανίκανοι να διασφαλίσουμε στην κρίσιμη στιγμή τη συνέχεια, την ανανέωση και την προοπτική, ένας κόσμος που είχε σταθεί πλάϊ μας σε δύσκολες μάχες μα και ένας άλλος κόσμος που είχε αρχίσει να αποσύρεται αποκαρδιωμένος - ο κόσμος αυτός, όλος, έστρεψε το βλέμμα σ' εμάς με ανανεωμένο ενδιαφέρον, ελπίδα και εμπιστοσύνη.

Αναλάβαμε, έτσι, όλοι μαζί ένα χρέος: αυτή την ελπίδα και την εμπιστοσύνη να μην την διαψεύσουμε. Να την δικαιώσουμε.

Είναι αλήθεια ότι η κρίση της Ίμια άφησε μια πικρή γεύση στην κοινή γνώμη, και ότι κάποια ενδεχόμενα λάθη στους χειρισμούς μας και κυρίως η κακή εικόνα δημόσιων διαφωνιών, ανεύθυνων δηλώσεων και κακής συνεννόησης που εκπέμψαμε αμέσως μετά, τραυμάτισαν αυτές τις ελπίδες των πρώτων ημερών. Οφείλουμε γρήγορα να επουλώσουμε το τραύμα. Να αποδείξουμε ότι αξίζουμε την εμπιστοσύνη με την οποία η χώρα μας περιέβαλε. Και μπορούμε, εύκολα, να επουλώσουμε το όποιο τραύμα. Δεν απογοητεύσαμε, άλλωστε, την εμπιστοσύνη των πολιτών και την εντολή του έθνους, ούτε στις ώρες τις δύσκολες, τις ώρες της κρίσης. Η κοινή γνώμη, παρά τα νέφη μιάς ανεύθυνης, υστερικής σχεδόν και υστερόβουλης ασφαλώς, εθνοκαπηλικής προπαγάνδας, βλέπει τώρα καθαρά. Γνωρίζει ότι τις ώρες εκείνες σταθήκαμε με ευθύνη και τόλμη στην προάσπιση του εθνικού συμφέροντος. Και πράξαμε το σωστό.

Κάποιοι, είναι βέβαιο, περιμένουν ότι η σύνοδος αυτή θα είναι ένας παροξυσμός διαφωνιών, μιά μάχη εσωκομματικών χαρακωμάτων, μιά ανακύκλωση της ηττοπάθειας και της μεμψιμοιρίας, μια επιβεβαίωση των θρύλων περί διάστασης κόμματος και κυβέρνησης.

Ότι θα είναι, δηλαδή, η αρχή του τέλους. Του τέλους μιάς ελπίδας και μιάς ιστορικής προοπτικής.

Θα διαψευστούν, είμαι βέβαιος.

Αποδείξαμε ήδη ότι το ΠΑΣΟΚ μπορεί να ανακαλύψει την δύναμη του ελεύθερου διαλόγου, της αντιπαράθεσης των απόψεων, της διαφωνίας ακόμη, χωρίς να παρασύρεται στην αυτοκαταστροφική και διαλυτική αντιπαράθεση χωρίς αρχές, χωρίς ορίζοντα ευθύνης και κοινής προοπτικής. Και η προοπτική μας, θα το επαναλάβω και από αυτό δεν μπορούμε να κάνουμε ούτε βήμα πίσω, είναι προοπτική ενότητας, ανανέωσης και νίκης. Για το ΠΑΣΟΚ, μα και για την μεγάλη παράταξη που προσδιορίζουμε ως κεντροαριστερά, και στην οποία αναλογεί η ευθύνη να σμιλέψει το πρόσωπο της Ελλάδας για τον επόμενο αιώνα άλλος δρόμος δεν υπάρχει.

Πρέπει και σήμερα να αποδείξουμε ότι τα συλλογικά μας όργανα μπορούν επιτέλους να λειτουργούν ελεύθερα μα και υπεύθυνα. Ως τόποι δημοκρατίας, επεξεργασίας ιδεών, σύνθεσης. Όχι ως φωλιά παραγωγής μικροπολιτικού κουτσομπολιού, που χαροποιεί μια σκανδαλοθηρούσα μερίδα των Μέσων Ενημέρωσης μα απογοητεύει την κοινή γνώμη.

2. Η κοινή γνώμη ορθά αντελήφθη και με ανακούφιση δέχθηκε το μήνυμα των διαδικασιών που από αυτό εδώ το σώμα ξεκίνησαν πριν λιγότερο από ένα μήνα και απέληξαν στο σχηματισμό της νέας κυβέρνησης.

Δεν ήταν απλώς μία διαδικαστική ρύθμιση, μία τρέχουσα εσωκομματική διευθέτηση ρόλων. Ήταν μια στιγμή αναμέτρησής μας με το μέλλον. Ήταν η κοινή μας απόφαση να γυρίσουμε σελίδα.

Ένα κόμμα με καθοριστική ιστορικά την παρουσία του αρχηγού του, καλείτο να λύσει το ιδιαίτερος δυσχερές πρόβλημα να εξασφαλίσει τη συνέχεια της διακυβέρνησης του τόπου, χωρίς τον ιδρυτή του παρόντα. Και το πέτυχε.

Ένα κόμμα με κεντρική θέση στο πολιτικό μας σύστημα καλείτο να δώσει δείγμα γραφής της παρουσίας του στο μέλλον, σε μια καινούργια εποχή, που έχει ήδη ανατείλει. Και έδωσε.

Καλούμαστε τώρα όλοι να αποδείξουμε ότι το ΠΑΣΟΚ μπορεί να είναι ενωμένο να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις του μέλλοντος. Όχι για να διασφαλίσει την ενότητα του κομματικού του προσωπικού, μα για να εγγυηθεί την ενότητα μίας μεγάλης παράταξης, ενός κόσμου που αντιπροσωπεύει την αξιοπρέπεια, την δύναμη, την δικαιοσύνη,

την ανάπτυξη, τον πολιτισμό, την ανθρωπιά και την περηφάνεια της Ελλάδας.

Καλούμαστε να αποδείξουμε ότι μπορούμε να γεφυρώσουμε το χάσμα που όλο και βαθύτερο χωρίζει την κοινωνία των πολιτών από την κοινότητα των πολιτικών, / το διαζύγιο κομμάτων και κοινής γνώμης, / για το οποίο τόσοσ λόγος έχει γίνει, και για το οποίο έχουμε και εμείς όχι μικρό μερίδιο ευθυνών. / Καλούμαστε να ξανακερδίσουμε την χαμένη τιμή, / το χαμένο ηθικό κύρος της πολιτικής και την εμπιστοσύνη της κοινωνίας προς αυτήν. / Κι αυτό δεν θα το πετύχουμε με λόγια. / Μα επιδεικνύοντας νέο ήθος και ύφος στην κυβερνητική πράξη, την συλλογική λειτουργία, το επίπεδο του πολιτικού διαλόγου, την ειλικρίνεια και την αυθεντικότητα στην επικοινωνία.

Καλούμαστε να αποδείξουμε ότι δεν είμαστε όλοι ίδιοι, / διαχειριστές της ίδιας, προδιαγεγραμμένης μάλιστα πολιτικής, / με άλλο όνομα. / Ότι αντιπροσωπεύουμε πράγματι μια άλλη πολιτική, όχι με μια συνθηματολογούσα επαγγελία δίχως επαφή με την πραγματικότητα, μα μ' ένα εφικτό όραμα. / Το όραμα μιας κοινωνίας αλληλέγγυων πολιτών, / με ισχυρούς συνεκτικούς ιστούς δικαιοσύνης, / με ευρείς ορίζοντες ελευθερίας και αυτονομίας, / το όραμα μιας σύγχρονης, ανταγωνιστικής οικονομίας και μιας ηγεμονικής θέσης, οικονομικά μα κυρίως πολιτιστικά, στον Βαλκανικό περίγυρο.

Καλούμαστε να σχηματίσουμε το ΠΑΣΟΚ σε ένα πολιτικό οργανισμό ανοιχτό, ζωντανό, αντίστοιχο της νέας εποχής, προσανατολισμένο όχι προς το κράτος, μα προς την κοινωνία.

Καλούμαστε, τέλος, να προσδιορίσουμε και πάλι, τα νέα σύνορα, το νέο περιεχόμενο, τους νέους δεσμούς με την κοινωνία μιας κεντροαριστεράς, που δεν μπορεί πια να περιχαράκωνεται σε παλιές κομματικές πατρίδες ούτε να κυκλοφορεί στη νέα Ευρώπη με το διαβατήριο των παλιών και φθαρμένων συνθημάτων της. Σ' όλη την Ευρώπη, οι δυνάμεις της προόδου, της ισότητας, της αλληλεγγύης, αναζητούν μιά νέα πυξίδα για το ταξίδι της Κεντροαριστεράς στον επόμενο αιώνα. Στην αναζήτηση αυτή πρέπει να είμαστε μέτοχοι και πρωταγωνιστές.

Αναλάβαμε αυτό το στοίχημα. Κάποιοι το είπαν νέα μεταπολίτευση. Το βέβαιο είναι ότι είναι ένα στοίχημα που υπερβαίνει την ευθύνη σχηματισμού απλώς μιας κυβέρνησης, που θα εξαντλήσει την διετία και θα οδηγήσει νικηφόρα στην πορεία προς τις επόμενες εκλογές. Το στοίχημα που αναλάβαμε έχει πολύ ευρύτερο ορίζοντα. Και θα είμασταν κατώτεροι των περιστάσεων αν επιχειρούσαμε να το δούμε στα στενά όρια των αντιπαραθέσεων, των προσωπικών αντιδικιών, και των εσωκομματικών περιχαράκώσεων, που κληρονομήσαμε από το χθές. Δεν έχουμε το δικαίωμα να κάνουμε

πίσω. Έχουμε υποχρέωση να έχουμε ζωντανά μπροστά μας συνεχώς το μέγεθος της πρόκλησης.

3. Αναλάβαμε επίσης και προπάντων την ευθύνη να κυβερνήσουμε την Ελλάδα. Με ένα πρόγραμμα που έχει εγκρίνει ο ελληνικός λαός. Με έναν νέο τρόπο.

Πρέπει να κυβερνήσουμε αλλιώς. Αν θέλουμε να είμαστε πιστοί σε όσα στις εκλογές υποσχεθήκαμε, πιστοί στο πρόγραμμά μας. Πρέπει να αλλάξουμε για να είμαστε πιστοί στον ευατό μας.

Να αλλάξουμε τρόπο λειτουργίας. Συλλογικότητα, ευθύνη, διαφάνεια. Νέα υποσταση στα κυβερνητικά όργανα.

Να αλλάξουμε τρόπο επικοινωνίας με την κοινωνία. Ειλικρίνεια, τόλμη, αξιοπιστία.

Να αλλάξουμε ύφος διαλόγου με την αντιπολίτευση. Τομές και αναβάθμιση της λειτουργίας της Βουλής. Και δεν θα παρακολουθήσουμε ασφαλώς την αποχαλίνωση ενός ακραίου αντιπολιτευτικού, εμπρηστικού συχνά, λόγου στον οποίο παρασύρθηκε η αντιπολίτευση, υπό το κράτος προφανώς του

πανικού που προκάλεσαν τα πρώτα στοιχεία δημοσκοπήσεων και η εμπιστοσύνη της κοινής γνώμης στο νέο μας ξεκίνημα.

Να ανοίξουμε έναν καινούργιο διάλογο με τις κοινωνικές μα και τις πολιτικές δυνάμεις που χωρίς να αρνηθούμε την πολυχρωμία και την διαφορετικότητά τους, συμπίπτουν στην αναζήτηση αυτού του εφικτού οράματος, του περιεχομένου μιας αληθινά εναλλακτική πολιτικής πρότασης για την κεντροαριστερά στο τέλος του ταραγμένου μας αιώνα.

Να δώσουμε το περιεχόμενο και στην πολιτική λειτουργία. Στις σχέσεις ανάμεσά μας και στον τρόπο που συζητούμε. Στη σχέση κόμματος και κυβέρνησης. Θα πρέπει να αποκαταστήσουμε γρήγορα έναν νέο κώδικα, νέους κανόνες που διέπουν αυτή τη σχέση, την προστατεύουν και αποτρέπουν παρεξηγήσεις.

Η ζωή και ο διάλογος πρέπει να επιστρέψει θριαμβευτικά στο ΠΑΣΟΚ. Οι συνεδριάσεις μας δεν μπορεί να είναι συνοριακά επεισόδια μεταξύ όμορων και αλληλοϋποβλεπομένων φέουδων. Πρέπει να έχουν την ένταση των ιδεών που συγκρούονται, όχι των ομάδων που συνομωτούν.

Αναλάβουμε την ευθύνη να κυβερνήσουμε την Ελλάδα. Και δεν είναι δυνατόν να αφήνουμε να πλανάται η εντύπωση πως πάνω από την

ευθύνη αυτήν προτάσσουμε τα μικροσυμφέροντά μας. Πως, εν ονόματι μικροψυχιών, αφιστάμεθα του χρέους μας να κυβερνήσουμε τη χώρα. Ή πως δεν έχουμε την δύναμη να προσφέρουμε στους Έλληνες την κυβέρνηση με το κύρος, τη συνοχή, και σταθερότητα πλεύσης που οι περιστάσεις απαιτούν. Θα πρέπει όλοι να το καταλάβουμε: Δεν έχουμε περιθώριο να παίξουμε με αυτή τη νέα κυβέρνηση. Γιατί το κεφάλαιο εμπιστοσύνης που επένδυσε ο ελληνικός λαός επάνω της δεν θα μας ξαναδοθεί. Δεν θα μας δώσει κανείς δεύτερη ευκαιρία. Αυτή είναι η ευκαιρία μας. Αυτή είναι η στιγμή της συνάντησης με το μέλλον. Αν την χάσουμε, την χάνουμε οριστικά. Προσωπικά, δεν θα επιτρέψω να χαθεί. Το ΠΑΣΟΚ δεν θα το επιτρέψει.

Αυτή είναι η ευκαιρία του ΠΑΣΟΚ

Η σημερινή συνεδρίαση ολοκληρώνει έναν πρώτο κύκλο πολύωρων, δύσκολων, επώδυνων συχνά συλλογικών λειτουργιών, που απέληξαν όμως αισιόδοξα. Το μήνυμα που πρέπει να εκπέμπουμε σήμερα πρέπει να είναι σαφές: Στηρίζουμε την κυβέρνηση, στηρίζουμε την ελπίδα ανανέωσης, ενότητας και νίκης. Στηρίζουμε μια νέα πορεία, για ένα νέο ΠΑΣΟΚ, που θα γίνει πόλος έλξης και σημείο αναφοράς για την Ελλάδα του επόμενου αιώνα.

4. Θα συζητήσουμε ασφαλώς εδώ - και πρέπει να συζητήσουμε ελεύθερα, ανοιχτά, χωρίς μισόλογα - για την πρόσφατη κρίση της Ήμια, για τα τυχόν σφάλματα, τις ευθύνες, μα κυρίως τα συμπεράσματα, τα διδάγματα για το μέλλον.

Θα ήταν άσκοπο να εξιστορήσω και πάλι το χρονικό της κρίσης. Και θα ήταν κατώτερο των περιστάσεων να αναλωθώ στην αναζήτηση επιμέρους ευθυνών.

Θα πω απλώς ότι το δίλημμα δεν ήταν πόλεμος ή μη πόλεμος, αναμέτρηση ή ταπείνωση. Το δίλημμα ήταν αν θα μεταφέραμε την αναμέτρηση με την Τουρκική απειλή από εκείνο το πεδίο αναμέτρησης όπου έχουμε συντριπτική υπεροχή, από το πεδίο της διεθνούς νομιμότητας / σε ένα άλλο πεδίο, το πεδίο της αντιπαράθεσης των όπλων. / Αν θα τους επιτρέπαμε να μας παρασύρουν στην παγίδα που εκείνοι επιτηδεύως έστηναν (και κάποιοι από εδώ επιπολαίως συνήργησαν) / με μια εμπλοκή που ακόμη κι αν οδηγούσε σε πρώτο χρόνο σε τοπική νίκη των ελληνικών όπλων, / θα οδηγούσε σε δεύτερο χρόνο σε μια διμερή διαπραγμάτευση, υπό την σκιά του αίματος και μακράν από το φως της διεθνούς έννομης τάξης, όπου τα ελληνικά όπλα είναι αήττητα. / Ήταν αυτό το συμφέρον μας; / Να δώσουμε τη μάχη εκεί που προκληθήκαμε και όχι εκεί όπου εμείς επιλέγουμε να την δώσουμε; / Αυτό θα ήταν προδοσία αληθινή: να οδηγήσουμε την χώρα σε μια αναμέτρηση στο πεδίο που αντίπαλος επέλεξε. / Τότε θα είχαν δίκιο κάποιοι να μας κατηγορήσουν για βλάβη των συμφερόντων του έθνους. / Προτιμήσαμε να δώσουμε τη μάχη εκεί που το έθνος είναι ανίκητο. / Και τώρα που κατακαθίζει η σκόνη, σβήνει ο απόηχος της πατριδοκάπηλης λαϊκιστικής συνθηματολογίας, όλοι βλέπουν πως

πράξαμε το σωστό. Και πως η εντύπωση μιας εθνικής ήττας μετατρέπεται στην βεβαιότητα μιας ουσιαστικής εθνικής δικαίωσης, που κάθε μέρα γίνεται ισχυρότερη.

Το πρόβλημα είναι ότι αυτήν την επιλογή, για την οποία δεν θα έπρεπε εξ αρχής να υπάρχει καμμία αμφιβολία, χρειάστηκε να την επιβεβαιώσουμε μέσα σε συνθήκες δραματικά φορτισμένες, χωρίς να είμαστε προετοιμασμένοι γι' αυτό, στο περιβάλλον μιας έντασης την οποία η κυβέρνηση κληρονόμησε χωρίς όμως να κληρονομήσει και μία σαφή εικόνα της.

Από όλες τις πλευρές, το ελληνικό δίκαιο βρίσκει σιγά - σιγά υποστηρικτές, εκείνους που ήταν αρχικά αμέτοχοι, επιφυλακτικοί και ουδέτεροι. Που θα είχαμε οδηγηθεί αν είχαμε παρασυρθεί απερίσκεπτοι σε μια εμπλοκή στην Ίμια; Και κάτι ακόμη: ας σκεφθούν όλοι γιατί βρεθήκαμε απομονωμένοι διεθνώς την ώρα της κρίσης, ποιές συνέπειες είχε η απουσία μας από το διεθνές προσκήνιο και πόσο μας στοίχισαν κάποιες επιλογές του πρόσφατου παρελθόντος. Η κυβέρνησή μας μέσα σε λίγες ημέρες ανέστρεψε κλίμα ψυχρότητας και επιφυλακτικότητας που είχε παγιωθεί τα τελευταία χρόνια. Κανείς δεν έχει λόγο να αισθάνεται "ταπεινωμένος" γι' αυτό. Το αντίθετο.

Η επιλογή μας ήταν σωστή. Ήταν η επιλογή να μην συρθούμε, μέσω μιας σύρραξης στο τραπέζι μιας ανεξέλεγκτης διμερούς διαπραγμάτευσης σε ένα πεδίο όπου οι βασικές μας δυνάμεις, το

δίκιο μας δηλαδή, οι ζωντανές μας συμμαχίες, η θέση μας στην Ευρώπη και τον κόσμο θα ήταν απούσες. Όσοι χτυπούν τα τύμπανα του πολέμου και κραυγάζουν “προδοσία” έχουν άδικο. Εκπροσωπούν την παράδοση της αφροσύνης, την παράταξη της θερμοκέφαλής πολιτικής, που εξαιτίας της η νεώτερη ελληνική ιστορία είναι σπαρμένη από βαρειές τραγωδίες, που προκλήθηκαν στο όνομα της εθνικής υπερηφάνειας. Αυτή η παράταξη κι αυτή η παράδοση δεν είναι η δική μας.

Αλλά αυτό που έχει σημασία δεν είναι το τί έγινε. Ούτε με ποιων ευθύνες και με ποιες ασυγχώρητες επιπολαιότητες παρά λίγο να οδηγηθούμε στην παγίδα της Τουρκικής προκλητικότητας. Αυτό που έχει σημασία είναι τα συμπεράσματα που οφείλουμε με σαφήνεια να εξαγάγουμε.

Συμπεράσματα ως προς την εθνική μας στρατηγική, πρώτα απ’ όλα.

- Ότι απέναντί μας βρίσκεται μια χώρα με “αναθεωρητική” πολιτική ως προς τις διεθνείς συνθήκες και τους κανόνες που διέπουν το καθεστώς του Αιγαίου, δεν είναι ούτε καινούργιο ούτε αναπάντεχο. Και αν το διάβημα των Τούρκων, να αμφισβητήσουν έγκυρες διεθνείς συνθήκες με τρόπο πρωτοφανή, που τους απομονώνει καθημερινά από την διεθνή κοινότητα, ξάφνιασε κάποιους, δεν θα πρέπει να ξεχνούμε πως δεν είναι παρά εκδήλωση μιας διαρκώς παρούσας απειλής. Το ερώτημα είναι τι αντιπαραθέτουμε στην απειλή αυτή.

Αναζωογόνηση ενός δυναμικού πλέγματος συμμαχιών, ερεισμάτων, ένταση της παρουσίας μας στις διεθνείς διαδικασίες, ενεργός συμμετοχή στις διαδικασίες που μορφώνουν το νέο πρόσωπο της Ευρώπης.

Ισχυρή θέση στα Βαλκάνια, δυναμική σχέση με τους Βαλκάνιους γείτονες.

Ισχυρή αποτρεπτική παρουσία.

Συντονισμένη, υπεύθυνη άσκηση εξωτερικής πολιτικής και αποτελεσματικός μηχανισμός παρακολούθησης και χειρισμού κρίσεων.

5. Η κυβέρνησή μας στα πρώτα της βήματα απέδειξε ότι έχει δυναμική νίκης. Ανέστρεψε σε μια νύχτα με την εκλογή νέου πρωθυπουργού το κλίμα, ανέτρεψε το προβάδισμα της Ν.Δ. στις δημοσκοπήσεις, κέρδισε την εμπιστοσύνη της κοινωνίας, έφερε την προσδοκία μιας νέας αρχής στον κόσμο μας.

Η δυναμική της νίκης πρέπει να επιβεβαιωθεί.

Δεν θα είναι εύκολο. Κάθε βήμα μας, κάθε μέρα μας θα είναι σκληρή.

Το ξέραμε.

Μας το επιβεβαίωσαν αυτές οι πρώτες ημέρες.

Μας το επιβεβαίωσαν:

Η ελληνοτουρκική κρίση που έσκασε σαν ωρολογιακή βόμβα εντέχνως ρυθμισμένη να εκραγεί στην πιο δύσκολη στιγμή, την ώρα των προγραμματικών δηλώσεων, πριν ακόμη η κυβέρνηση λάβει ψήφο εμπιστοσύνης.

Οι καθημερινές τριβές για τα αυτονόητα. Η αντιπαράθεση για στοιχειώδεις επιλογές. Μια εικόνα αμφισβήτησης των επιλογών της κυβέρνησης, όχι εξαιτίας αυτών καθ' αυτών των επιλογών, μα χάριν της αμφισβήτησης και μόνον.

Ο δρόμος θα είναι δύσκολος. Ας μην τον κάνουμε δυσκολότερο υποθηκεύοντας μια νέα εποχή με τις κακές συνήθειες της παλιάς.

Το συνέδριο είναι μια μεγάλη ευκαιρία που δεν πρέπει να χαθεί. Είναι, πιστεύω, καιρός να κατανοήσουμε ότι είμαστε σε ένα οριακό σημείο. Αν δεν επιτύχουμε με αφορμή το συνέδριο την επανασύνδεσή μας με ένα μεγάλο τμήμα της κοινωνίας θα ακολουθήσουμε πορεία περιθωριοποίησης.

Πιστεύω ότι πρέπει να σκεφτούμε ένα συνέδριο με ανοιχτές πόρτες. Ένα συνέδριο με το βλέμμα στραμμένο στην ελληνική κοινωνία. Ένα

συνέδριο που δεν θα αφορά μόνο τα σημερινά μέλη του κόμματος, αλλά ολόκληρο το κοινωνικό ΠΑΣΟΚ, που πρέπει εμείς να πλησιάσουμε.

Το χρέος μου - το χρέος μας - είναι να αποδείξουμε ότι το βήμα που επιχειρήσαμε με ενότητα και ευθύνη είναι αμετάκλητο. Ότι θα συνεχίσουμε. Με το ύφος και το ήθος που υποσχεθήκαμε ότι θα οδηγεί τα βήματά μας. Με την συλλογικότητα, την διαφάνεια, την ανοιχτή στην κοινωνία λειτουργία. Με μια συζήτηση, έναν διάλογο που και σήμερα θα πρέπει να αποδείξει ότι δεν είναι ο λόγος των συσχετισμών αλλά λόγος πολιτικός και υπεύθυνος.

Ήδη, ό,τι χάθηκε στη μάχη των εντυπώσεων, τις ώρες της κρίσης στην Ίμια, αναστρέφεται. Η δυναμική της νίκης είναι παρούσα. Και η νίκη θα είναι δική μας.

13-16/7

- Πρώτες συνδριό - καταστατικό
= Ελεγκτική οργάνωση